

Institucions culturals: del model públic a la disputa pel comú

Publicat per [Interacció](#) [1] el 27/11/2014 - 15:01 | Última modificació: 15/04/2026 - 11:08

El conjunt de textos de *CARTA* (2011) no descriu una crisi puntual de la institució cultural, sinó una mutació més profunda: la pèrdua de la seva capacitat de mediació en un ecosistema dominat per les indústries culturals i per la captura de la creativitat en lògiques de mercat. El museu ja no ocupa el centre. Comparteix l'escena amb grans actors econòmics i amb una multitud de productors culturals precaritzats, sovint obligats a convertir la seva pròpia autonomia en mecanisme de subordinació.

Aquesta mutació no és només institucional, és també política. La distinció clàssica entre públic i privat es mostra insuficient per explicar què està passant. El que apareix és una tercera dimensió: el **comú**, entès no com a recurs ni com a identitat compartida, sinó com a producció col·lectiva en permanent construcció (p.1-2). Això implica un desplaçament fort: la cultura deixa de ser només gestió pública o mercat per esdevenir camp de disputa sobre les formes de vida i les condicions de producció.

Des d'aquesta perspectiva, la crítica a la institució cultural no es limita a denunciar la seva instrumentalització o la seva espectacularització. El que es posa en qüestió és la seva arquitectura mateixa: la centralitat del relat únic, la propietat sobre les col·leccions, la jerarquia en la producció de sentit. D'aquí sorgeixen propostes com el "museu del comú", que aposta per xarxes, arxius compartits i formes de govern no verticals (p.2).

Ara bé, el text no cau en una idealització. Identifica amb precisió el límit de la institució crítica: la seva capacitat de reconèixer i representar conflictes sense alterar realment les condicions materials que els produeixen (p.7). És a dir, pot incorporar la diferència com a discurs, però li costa sostenir-la com a pràctica política.

En paral·lel, emergeixen experiències que assagen altres formes d'institucionalitat. El cas de La Casa Invisible mostra què implica pensar institucions del comú des de la pràctica: gestió democràtica, ús intensiu dels espais, producció col·laborativa, circuits de saber compartit i dispositius de suport material a la vida (p.8). Aquí la institució ja no és un contenidor, és un procés.

Aquest desplaçament té conseqüències. El comú no pot ser integrat com una nova narrativa institucional sense perdre la seva potència. És, per definició, conflictiu, inestable i obert. I això situa les institucions públiques davant d'un dilema difícil: o es limiten a representar-lo o assumeixen el risc de transformar-se.

El text, en el fons, apunta aquí: **la qüestió ja no és com la institució incorpora el comú, sinó si està disposada a deixar-se reconfigurar per ell.**

Museu Nacional Centre d'Art Reina Sofia | Carta, núm 2. Primavera-Verano 2011

['Instituciones de lo común \[2\]'](#)

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: estudis socials de la cultura

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: equipaments culturals

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/2014/11/27/instituciones-de-comun>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/documentsdigitals/altres/carta2.pdf>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5516>